

אפי'ק ושות' חוגגת את יום הולדתו של דון מקלין (2.10.1945)
Afik & Co. celebrates the birthday of Don McLean (October 2, 1945)

אפי'ק ושות'

אפי'ק ושות'. עורכי דין ונוטריון
AFIK & CO. ATTORNEYS AND NOTARY

גיליון 136: 02 אוקטובר, 2013

הגיליון המקצועי הדו שבועי של אפי'ק ושות', עורכי דין ונוטריון
החשמונאים 103, ת.ד. 20144 תל אביב- יפו 6120101, טלפון 03-609.3.609 פקס 03-609.5.609

תוכן עניינים

אפי'ק ושות' מציינת את יום הולדתו של דו מקלין (2.10.1945) אשר שירו, אמריקן פאי, נחשב לאחד הלהיטים הגדולים של כל הזמנים

1. מאמר: האם ניתן לבטל חוזה הפצה או חוזה אחר ללא מועד תפוגה?

מאמר בנושא אפשרות ביטול חוזים אשר לא צוינה בהם תקופה מוגבלת

2. מידעוני המסים של BDO זיו האפט

קישור למידעוני המסים של פירמת רואי החשבון BDO זיו האפט

3. עדכוני תאגידים, הגבלים עסקיים וניירות ערך:

א. בעל תפקיד בתאגיד עשוי לחוב באופן אישי בהשבת כספי התאגיד אם נהג בהם בניגוד להרשאה

העליון: בעל תפקיד עשוי לחוב באופן אישי להשבת כספים שפעל בהם בניגוד להרשאה; אין הבדל בין עמותה לחברה לצרכים אלה.

ב. מנהל עשוי לחוב אישית בחובות לעובדים אם המשיך בהעסקתם כשחשש ליכולת פירעון התאגיד

עבודה ת"א: בחבות כלפי עובדים קל יותר להרים מסך; העברת פעילות חברה לחברות אחרות של אותו בעל שליטה תאפשר הרמת מסך; המשך העסקת עובדים כשקיים חשש לכושר פירעון תהווה עילת הרמת מסך.

4. עדכוני משפט מסחרי, זכויות יוצרים ועבודה:

א. צדדים יכולים להרחיב את סמכות הבורר בהתנהלותם במהלך הבוררות

עבודה ת"א: התנהלות בעת הבוררות עשויה ליצור הרחבת סמכויות הבורר; אי התנגדות בעת הבורר להרחבת הסמכות עשויה לקבעה.

ב. תפקידו של מתווך מתמצה בהפגשת הצדדים בלבד ולא ביצירת ההתחייבות המשפטית עצמה

מחוזי ב"ש: סוכנות נסיעות אינה מתווך או שלוח בלבד ועליה לוודא מתן השירות שנרכש.

ג. מכירת מכשיר המאפשר הפרה של זכויות יוצרים אינה נחשבת הפרת זכויות יוצרים

העליון: מכירת אמצעי טכנולוגי המאפשר הפרת זכויות יוצרים אינה הפרת זכויות יוצרים; יכול וקיימת עילה בעשיית עושר ולא במשפט.

5. עדכוני מקרקעין:

תביעה מכוח הסכם שיתוף במקרקעין צריכה להיות בתום לב

מפקח מקרקעין פ"ת: זכות במקרקעין צריכה להיות מופעלת בתום לב.

6. עדכוני מכרזים ומשפט מנהלי:

לא ניתן להוסיף מחיר מינימלי נסתר במכרז ללא יידוע המציעים מראש

מינהלי ירושלים: ניתן להכניס במכרז מחיר מינימום נסתר מהמשתתפים אך יש ליידע אותם על כך.

רשימת התפוצה של משרד אפי'ק ושות', עורכי דין ונוטריון, מופצת אחת לשבועיים לקהל של כ-3,200 איש וכוללת פרסומים מקצועיים תמציתיים לקהל הרחב בנושאים משפטיים המעניינים את הקהילה העסקית והינם בתחומים בהם עוסק המשרד. להסרה מרשימת התפוצה או הצטרפות יש לשלוח מייל לכתובת newsletter@afiklaw.com ובכותרת לכתוב "אנא הסירו אותי מרשימת התפוצה" או "אנא צרפו אותי לרשימת התפוצה".

ניתן להעביר עדכון זה לכל אדם ובלבד שיועבר בשלמותו ולא נעשה כל שינוי בטקסט. אין האמור בעדכון זה מהווה ייעוץ משפטי ובכל נושא מומלץ לפנות למשרדנו על מנת שהעובדות תיבחנה היטב בטרם תתקבל החלטה כלשהי.

למאגר פרסומים קודמים: <http://www.afiklaw.com>

1. מאמר בנושא: האם ניתן לבטל חוזה הפצה או חוזה אחר ללא מועד תפוגה?

מצ"ב מאמר הדין ביכולת ביטול חוזים אשר לא צוינה בהם תקופתם, בין שמדובר בחוזי הפצה ובין בחוזים אחרים.

את המאמר ניתן למצוא בקישור:

<http://www.afiklaw.com/files/articles/a136.pdf>

עו"ד דורון אפיק הינו שותף בכיר במשרד אפיק ושות' (www.afiklaw.com), מוסמך כעורך דין בישראל ובניו-יורק ומתמחה בליווי חברות, עסקאות בינלאומיות ופיננסיות, לרבות עסקאות מיזוג ורכישה, ומימון ואף מרצה בתחום במסגרת התואר האקדמי במשפטים. עו"ד אפיק בוגר הכשרה של האיחוד האירופי ביישוב סכסוכים בינלאומיים מחוץ לכותלי בית המשפט (גישור ובוררות).

2. מידעוני המסים של BDO זיו האפט

ביום 02 אוקטובר, 2013, התפרסם גיליון ספטמבר של חדשות הנדל"ן של BDO זיו האפט: המידעון עוסק בנושא: החוק לשינוי סדרי עדיפויות לאומיים (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנים 2013 ו-2014), התשע"ג-2013, חוק פינוי-בינוי: סקירה כללית ומודל לבחינת כדאיות, "שניים אוחזים" - מהומה על לא מאומה ונדל"ן במקום אג"ח? את המידעון ניתן למצוא בקישור:

חדשות הנדל"ן - גיליון ספטמבר

BDO זיו האפט, עימה משרדנו מצוי בקשרי שיתוף פעולה הדוקים, הינה פירמת רואי חשבון המהווה חלק מהרשת הבינלאומית BDO הפרושה בלמעלה מ-110 מדינות ומדורגת בין חמש הפירמות הגדולות בישראל.

3. תאגידים, הגבלים עסקיים וניירות ערך

א. בעל תפקיד בתאגיד עשוי לחוב באופן אישי בהשבת כספי התאגיד אם נהג בהם בניגוד להרשאה [עא 7307/11 חיים וייס נ' רמת איתרי, 17.09.2013, בית המשפט העליון, כב' השופטים אסתר חיות, עוזי פוגלמן, דפנה ברק ארז]

מנהל עמותה העביר כספים מקופת העמותה לצד שלישי במטרה שישקיע אותם ויצבור רווחים. הוצאות אלו לא נרשמו כפי שהיו צריכות להיות רשומות בספרי העמותה. משלא צלחו ההשקעות והעמותה נכנסה להליכי פירוק, הוגשה כנגד מנהל העמותה תביעה להשבת הכספים שלא הוחזרו לקופת העמותה בשל כך שנהג שלא כהוגן בהיותו נושא משרה בתאגיד.

בית המשפט קבע כי התנהלות שלא כהוגן, על פי חוק החברות, היא כל התנהגות שיש בה משום הפרת חובות הזהירות כלפי התאגיד וכן חריגה מהרשאה שניתנה לו. לעניין זה קבע בית המשפט כי על אף שאין הוראה מפורשת בחוק המחילה דין זה על עמותות, אין מקום להבחנה בין עמותות לחברות וזאת בהיעדר הבדל מהותי רלוונטי המצדיק הבחנה כזו.

השקעת כספי עמותה על מנת לשמור על ערכם ולאפשר קבלת תשואה בגינם, כאשר אין מדובר בתאגיד שעיסוקו בהשקעות, צריכה להתבצע במשנה זהירות תוך מתן הדעת למטרות העמותה ולצרכים שאותם אמורים כספיה לשרת. זאת, כאמור, בנוסף לכללי הניהול התקין החלים על עמותה כעל כל תאגיד אחר. אשר על כן קבע בית המשפט כי מנהל העמותה חייב באופן אישי להשיב את הכספים לעמותה.

ב. מנהל עשוי לחוב אישית בחובות לעובדים אם המשיך בהעסקתם כשחשש ליכולת פירעון התאגיד
[תע"א (ת"א) 3064/09 מאירי אבנר נ' חברה ישראלית למובילים בע"מ, 27.8.2013, בית הדין לעבודה בתל אביב - יפו, כב' השופטת רות צדיק ונציגי הציבור אריה המר ודן זלינגר]

קבוצת חברות נוהלה במשותף, כך שכל העובדים של הקבוצה הועסקה באחת החברות. אותה חברה נכנסה להליכי פירוק ואחד העובדים תבע את כל קבוצת החברות ואת בעל המניות בקבוצה מכיוון שלאור עירוב הנכסים בין החברות השונות אשר בבעלות אותו בעל מניות ואופן ניהול החברות על ידו ולאור העובדה שלאחר פירוק החברה המעסיקה המשיכו החברות האחרות את פעילותה, יש לחייב את כולם באופן אישי בחובות החברה היחידה בקבוצה שהעסיקה את העובדים.

בית הדין חזר על ההלכה, כי אמנם לא בקלות יסיר בית המשפט את מסך התאגיד, אולם בסוגיית הרמת מסך ההתאגדות במישור יחסי עבודה, גדרי הנסיבות בהן תבוצע הרמת מסך הורחבו במקרים המתאימים, תוך שקילת עקרון תום הלב, האחריות המיוחדת וחובת האמון המוגברת החלים בין הצדדים ליחסי העבודה ובין בעל השליטה במעסיק לבין העובד. עוד נקבע, כי במקרה בו מוכחת התנהלות בה מוקם ומנוהל עסק הממשיך, ולו חלקית את פעילות החברה, כך שהמהלך מרוקן למעשה את החברה מנכסיה קמה הצדקה במקרים המתאימים להרמת מסך ההתאגדות. עוד, בחברה משפחתית יטה בית המשפט בקלות רבה יותר להרים המסך, הואיל והסיכוי לעירוב נכסים ולטשטוש הקו המפריד בין טובת החברה לבין טובת המשפחה הוא גדול יותר.

בית הדין קבע עוד, כי חובת תום הלב מחייבת את המעסיק לבחון את מידת יכולתו הצפויה לעמוד בפירעון התחייבויותיו כלפי עובדיו ואם מנהל יודע כי קיים חשש משמעותי שהתאגיד לא יוכל לקיים התחייבויותיו כלפי העובדים, עליו להימנע מהעסקתם. כך, בית הדין קבע כי החברות האחרות בקבוצה ובעל השליטה אחראים אישית כלפי העובד.

5. עדכוני משפט מסחרי, זכויות יוצרים ועבודה

א. צדדים יכולים להרחיב את סמכות הבורר בהתנהלותם במהלך הבוררות
[הפב (ת"א) 49418-11-11 עזר מציון נ' מנחם אינדיג, בית הדין לעבודה בתל-אביב-יפו, 16.08.2013, כב' השופטת שרה מאירי]

צדדים לסכסוך חתמו על שטר בוררות. לאחר שניתן פסק הבורר פנה אחד הצדדים לבית הדין בבקשה לבטל את פסק הבורר בשל חריגה של הבורר מסמכותו. בית הדין קבע, כי צדדים להליך בוררות יכולים להרחיב את סמכות הבורר על ידי אופן התנהלותם במהלך ניהול הבוררות ובוודאי כאשר במסגרת הליך הבוררות לא נשמעה כל התנגדות להרחבת הסמכות. במקרה זה קבע בית הדין כי ניתנה זכות טיעון לצדדים ולא נגרם כל עיוות דין ולכן אין מקום לבטל את פסק הבוררות.

ב. תפקידו של מתווך מתמצה בהפגשת הצדדים בלבד ולא ביצירת ההתחייבות המשפטית עצמה
[רת"ק 20340-06-13 מונה טורס בע"מ נ' אבני, 27.05.2013, בית המשפט המחוזי בבאר שבע, כב' השופטת יעל רז-לוין]

אדם תבע סוכנות נסיעות בשל התנהלות לקוייה שגרמה לו נזקים כספיים ועוגמת נפש. סוכנות הנסיעות טענה כי אינה אחראית באשר היא בסך הכל מתווך או שלוח של חברת התעופה. בית המשפט מצא את הסוכנות אחראית.

בית המשפט המחוזי קבע, כי תפקידו של מתווך מתמצה בהפגשת הצדדים בלבד ולא ביצירת ההתחייבות המשפטית עצמה. שלוח יוצר אומנם התחייבות משפטית, אך אינו מהווה צד לה. לעומת זאת, סוכנות נסיעות מהווה חלק פעיל ביצירת העסקאות, כאשר היא זו המחתימה את הלקוחות על חוזים (הנערכים מולה ולא אל מול הספקים), גובה מהלקוחות את הכספים ומתחייבת לספק להם את השירותים המוצעים. כך, חובתה ואחריותה של סוכנות הנסיעות אינה מסתיימת עם התשלום ועליה להבטיח שהשירות שמכרה ללקוח גם יסופק לו ולטפל בתלונות של הלקוח כלפי ספק השירות.

ג. מכירת מכשיר המאפשר הפרה של זכויות יוצרים אינה נחשבת הפרת זכויות יוצרים

[עא 5097/11 טלראן תקשורת (1986) בע"מ נ' צ'רלטון בע"מ, 02.9.2013, בית המשפט העליון, כב' השופטים אליקים רובינשטיין, יצחק עמית וצבי זילברטל]

חברה מכרה אמצעי טכנולוגי המאפשר "פיצוח" הגנות אלקטרוניות על זכות יוצרים. בית המשפט ציין כי החברה לא ביצעה אף אחת מהפעולות השמורות לבעלת זכות היוצרים, לפיכך היא אינה מפירה "ישירה" ומאחר וגם גורם שלישי לא הפר באופן ישיר, החברה אינה מפירה "עקיפה" ואף אינה מפירה "תורמת" וכך לא בוצעה במקרה זה הפרה של זכויות יוצרים. עם זאת, בית המשפט ציין כי קיימת אפשרות שבמקרה שכזה תעמוד לבעל הזכות שהופרה עילת תביעה מכוח חוק עשיית עושר ולא במשפט בגין החזר ההפסדים הכספיים שנגרמו לבעל זכויות היוצרים.

6. עדכוני מקרקעין

תביעה מכוח הסכם שיתוף במקרקעין צריכה להיות בתום לב

[פ"ת) 24/12 שילה אביני נ' מאיר פימה, 21.7.2013, המפקחת על רישום המקרקעין פתח-תקווה, כב' המפקחת טלי להב]

במסגרת הסכם שיתוף בבית משותף, קיבל בעל הדירה העליונה בבניין את זכויות הבניה על הגג כאשר מנגד קיבל בעל דירת את הזכות להצמיד את הגינה לדירתו אלא שמאוחר יותר הוא גילה שלא ניתן להצמידה לדירתו היות והיא שייכת גם לדיירי הבניינים הסמוכים אשר לא היו צד להסכם השיתוף. בעל דירת הקרקע טען שהוטעה לחשוב על ידי בעל הדירה העליונה כי הגינה שייכת רק לצדדים להסכם השיתוף ומשכך, תבע מבעל הדירה העליונה תשלומי איזון. המפקחת על המקרקעין דחתה את תביעת בעל דירת הקרקע לתשלומי איזון תוך שציינה כי חלף זמן רב מחתימת הסכם השיתוף ועד הגשת התביעה (כחמש שנים) ובזמן זה שינה בעל דירת הגג את מצבו לרעה ובכל מקרה תום הלב דורש פעולה מהירה במקרקעין. המפקחת אף וחזרה על ההלכה הפסוקה לפיה כל זכות במקרקעין וחיוב לפי חוק המקרקעין צריכים להיות מופעלים בתום לב כאשר תום הלב לא דורש שצד לא יתחשב באינטרס של עצמו וששמירה על אינטרס עצמי צריכה להיעשות בצורה הוגנת תוך התחשבות בציפיות מוצדקות ובהסתמכות ראויה של הצד האחר.

7. עדכוני מכרזים ומשפט מינהלי

לא ניתן להוסיף מחיר מינימאלי נסתר במכרז ללא ידוע המצעים מראש

[עתמ (י-ם) 7991-04-13 נוראל גדליה נ' קרן קיימת לישראל, 08.09.2013, בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מינהליים, כב' השופט ד"ר יגאל מרזל]

הצעתו של משתתף במכרז נפסלה על הסף מכיוון שהמחיר שהוצע בה היה גבוה ממחיר מינימום שנקבע כתנאי סף במסגרת אומדן המכרז, אשר לא היה גלוי למשתתפי המכרז טרם הגשת ההצעות. בעתירה שהוגשה לבית המשפט נטען כי פסילת הצעה של משתתף במכרז בשל אי עמידה בתנאי סף נסתר מהווה שינוי של תנאי המכרז ותוספת לתנאי המכרז לאחר פרסומו. בית המשפט קיבל את העתירה וביטל את המכרז, תוך שקבע, כי ניתן ליצור מכרז בו מחיר המינימום מוכנס מבעוד מועד לתיבת המכרזים והוא נסתר, אולם יש ליידע על כך בצורה ברורה וידועה לכל המשתתפים במכרז ולא ניתן להוסיף התנאי בשלב מאוחר ובסמיכות למועד האחרון להגשת ההצעות.

האם ניתן לבטל חוזה הפצה או חוזה אחר ללא מועד תפוגה? / עו"ד דורון אפיק¹

מפיץ בישראל של מוצרים של חברה זרה קיבל מהחברה הודעה כי היא מבטלת את ההסכם עימו בעוד 3 חודשים. המפיץ הוא שיצר לחברה הזרה את השוק ונראה כי כעת מבקשת החברה הזרה להתחיל להפיץ המוצרים בעצמה. בהסכם בין הצדדים לא נרשם דבר לגבי תקופת ההסכם. האם במקרה כזה אכן לא ניתן להביא את ההסכם לסיומו?

בתי המשפט פסקו בעבר כי העובדה שלא צוין בהסכם מועד תפוגה אינה פוגמת בתוקפו של ההסכם. הפסיקה הניחה כי חוזה נעשה לתקופה מוגבלת, וכי צדדים שלא קבעו בהסכם מועד לסיומו, קיימת חזקה (ניתנת לסתירה) כי לא התכוונו כי הקשר ביניהם ימשך לעולמי עד. כך, בייחוד במקרים בהם דובר על חוזה המבוסס על קשר אישי (למשל חוזי סוכנות או הפצה, חוזי עבודה, חוזי שותפות וחוזי שכירות). במקרים אלה קבע בית המשפט כי החוזה ניתן לסיום בהודעה של צד אחד למשנהו שניתן זמן סביר מראש. מהו הזמן הסביר? כאן קיימים פסקי דין רבים העוסקים בשאלה ובסופו של דבר אורך התקופה של הודעה מוקדמת משתנה ממקרה למקרה על פי נסיבותיו המיוחדות.

במקרה אחד אשר נידון בפסיקה הייתה קיימת בהסכם הפצה תניה הקובעת כי לא קיימת זכות לבטל את ההסכם. במקרה אחר קבע ההסכם כי הזכות ניתנה לאחד הצדדים להאריך את ההסכם על פי שיקול דעתו. בשני המקרים קבע בית המשפט העליון כי ניתן לשלול אפשרות לבטל הסכם, אך המגבלה תחול רק במקרים בהם לא הייתה הפרה של ההסכם.

בתי המשפט חזרו על ההלכה כי חוזה הפצה ניתן לביטול, גם כאשר המפיץ בישראל הקים שוק מתחילתו וקבעו כי זכות ההפצה אינה זכות קניינית. כך, קיימת חשיבות גבוהה לניסוח נכון של הסכם הפצה אשר יאפשר לפחות תקופה ראשונית של עבודה אשר תחזיר את ההשקעה.

נציין, כי במקרה בו בוצעה עבודה ושכרה התבטא בתשלום שכר טרחה כאחוז ממשיכת דיבידנדים בחברה ללא מגבלת זמן קבע בית המשפט העליון כי היכולת לבטל הסכם לא חלה במקרה בו רכש צד אחד זכות קבועה בנכס או באינטרס של הזולת כמו חוזים המעניקים זיקת הנאה במקרקעין, חוזים לתשלום תמלוגים בגין זכות יוצרים או בעל עסק המוכר את עסקו תמורת התחייבות של הקונה לשלם למוכר בעתיד, לתקופה בלתי מוגבלת, שיעור מסוים מהכנסות העסק. כך, חוזה שינוסח באופן שהחזר ההשקעה הראשונית יהיה בדרך של אחוזים ללא מגבלת זמן אינו ניתן לביטול.

כפי שניתן להבין, ניסוח לא זהיר עלול לגרום לכך שההסכם, במקום שיחול ללא מגבלת זמן, יהיה ניתן לביטול בכל עת. מצד שני, יכול והצדדים דווקא התכוונו ליצור אפשרות ביטול אך דווקא אופן הניסוח יגביל אותה. כך, קיימת חשיבות רבה לאופן ניסוח ההסכם בין הצדדים, לרבות בכל הנוגע לתוקפו, ומומלץ להשתמש בשירותיו של עורך דין המתמחה בניסוח הסכמים מהסוג המדובר.

¹ עו"ד דורון אפיק הינו שותף בכיר במשרד אפיק ושות' (www.afiklaw.com), מוסמך כעורך דין בישראל ובניו-יורק ומתמחה בליווי חברות, עסקאות בינלאומיות ופיננסיות, לרבות עסקאות מיזוג ורכישה, ומימון ואף מרצה בתחום במסגרת התואר האקדמי במשפטים. עו"ד אפיק בוגר הכשרה של האיחוד האירופי ביישוב סכסוכים בינלאומיים מחוץ לכותלי בית המשפט (גישור ובוררות).